

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

KRAJOWY OŚRODEK
WSPARCIA ROLNICTWA

MINISTERSTWO ROLNICTWA
i ROZWOJU WSI

NR
6

RYNEK WYROBÓW TYTONIOWYCH

stan i perspektywy

R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 2013 ROKU

ISSN 2300-5602

ANALIZY RYNKOWE

Redaktor naczelny
Piotr Szajner

CZERWIEC 2018

RADA PROGRAMOWA ROLNICZYCH ANALIZ EKONOMICZNYCH:

Marian Borek (przewodniczący)
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący)
Piotr Szajner (redaktor naczelny)
Krystyna Świetlik (sekretarz redakcji)
Tadeusz Chrościcki
Barbara Domaszewicz
Stanisław Kowalczyk
Bogdan Podgórski
Iwona Szczepaniak
Marzena Trajer
Maria Zwolińska

KOMITET REDAKCYJNY:

Andrzej Kowalski, Ewa Machowina, Piotr Szajner, Krystyna Świetlik, Marzena Trajer,
Maria Zwolińska

REDAKTOR RYNKU WYROBÓW TYTONIOWYCH:

Magdalena Bodył

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner

PROJEKT OKŁADKI: Leszek Ślipski
SKŁAD: Barbara Walkiewicz
DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
NAKŁAD: 500 egz. Ark. wyd. 4,36

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła.

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Uwarunkowania makroekonomiczne	5
<i>mgr Tadeusz Chrościcki</i>	
II. Rynek tytoniu i wyrobów tytoniowych	6
1. Światowy rynek tytoniu	6
<i>mgr Lucyna Mieszkowska</i>	
<i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
2. Krajowa produkcja tytoniu i wyrobów tytoniowych	12
<i>dr inż. Magdalena Bodył</i>	
<i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
3. Działania Krajowego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w zakresie monitorowania i nadzoru nad uprawą tytoniu oraz produkcją i zbyciem surowca tytoniowego	16
<i>mgr inż. Marzena Trajer</i>	
<i>Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa</i>	
4. Handel zagraniczny tytoniem i wyrobami tytoniowymi	18
<i>dr inż. Magdalena Bodył</i>	
<i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
5. Stan ekonomiczno-finansowy przemysłu tytoniowego	29
<i>mgr inż. Krzysztof Hryszko</i>	
<i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
6. Ceny detaliczne wyrobów tytoniowych w Polsce na tle UE	31
<i>dr inż. Magdalena Bodył</i>	
<i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
Aneks	35

Rynek tytoniu i wyrobów tytoniowych w Polsce w ostatnim dwudziestolecu podlegał intensywnym przemianom. Największy wpływ na jego funkcjonowanie miała integracja z Unią Europejską, prywatyzacja zakładów tytoniowych i zbudowanie na ich bazie fabryk światowych koncernów tytoniowych, wzrost zamożności społeczeństwa postępujący wraz z rozwojem gospodarczym kraju oraz zmiany stylu życia. Istotny wpływ na rynek surowca tytoniowego wywarła także reforma Wspólnej Polityki Rolnej, prowadząca do likwidacji bezpośredniego wsparcia produkcji tytoniu, wysokie obciążenie tytoniu i wyrobów tytoniowych akcyzą oraz podejmowanie działań edukacyjnych zniechęcających do palenia tytoniu.

Pracochłonność uprawy tytoniu i wysokie koszty, przede wszystkim pracy, sprawiają, że produkcja tytoniu w Europie jest mało konkurencyjna w stosunku do krajów rozwijających się, dysponujących wysokimi zasobami taniej siły roboczej i sprzyjającymi warunkami klimatycznymi.

W 2017 r. w Polsce powierzchnia uprawy wzrosła o 8%, do 12,9 tys. ha. Plony, w porównaniu z rekordowym rokiem 2016, zmalały o 4%. W rezultacie zbiory tytoniu wzrosły o 4%, do 32,5 tys. ton.

Przetwórstwo tytoniu w Polsce jest w dużym stopniu uzależnione od importu surowca i nastawione na eksport wyrobów tytoniowych. Import nieprzetworzonego tytoniu w ostatnich dziesięciu latach wzrósł blisko dwukrotnie, do 111,0 tys. ton w 2017r.

W sezonie 2016/17 zużycie krajowe tytoniu wzrosło do 126 tys. ton, ze średnio 113 tys. ton w poprzednich pięciu sezonach. Produkcja papierosów zwiększyła się o 16,4%, do rekordowego poziomu 204 mld sztuk, a tytoniu do palenia zmalała o 9%, do 23 tys. ton.

Krajowa konsumpcja papierosów wykazuje tendencję spadkową. W 2016 r.

spożycie wynosiło 54 mld sztuk. Produkcja papierosów w 2016 r. była prawie czterokrotnie większa od krajowej konsumpcji.

Spadkowy trend konsumpcji papierosów jest wynikiem przede wszystkim wzrostu cen, spowodowanego głównie wysoką akcyzą, a także promowanej w ostatnich latach mody na niepalenie oraz wprowadzeniem restrykcyjnych zakazów palenia w miejscach publicznych. Wzrasta jednocześnie zainteresowanie produktami substytucyjnymi: e-papierosami oraz nowatorskimi wyrobami tytoniowymi.

Eksport wyrobów tytoniowych pełni istotną rolę w bilansie handlu zagranicznego Polski. W 2016 r. wartość eksportu wyrobów tytoniowych stanowiła blisko 11% wartości eksportu produktów rolnospożywczych (wobec 8% w 2016 r.). Wyższy udział odnotowano tylko w handlu mięsem i jego przetworami (21%). Udział tytoniu i papierosów w wartości importu wynosił 4% i nie zmienił się.

W 2017 r. wartość eksportu branży tytoniowej wyniosła 3,0 mld EUR i była o 45% większa niż w 2016 r., a importu wzrosła o 3% do 0,7 mld EUR. Dodatkowo saldo handlu zagranicznego branży tytoniowej wzrosło o 68%, do 2,2 mld EUR. Złożyło się na to ujemne saldo wymiany handlowej surowcem tytoniowym w wysokości 0,47 mld EUR oraz dodatnie saldo wymiany wyrobami tytoniowymi w wysokości 2,7 mld EUR.

Branża tytoniowa ma kluczowe znaczenie dla budżetu państwa z uwagi na duży udział podatków pośrednich od wyrobów tytoniowych w ogólnych wpływach budżetowych.

W 2017 r. budżet państwa z tytułu akcyzy uzyskał dochody w wysokości 68,8 mld zł, w tym z akcyzy na wyroby tytoniowe i tytoń 18,8 mld zł. W strukturze dochodów z akcyzy dochody z wyrobów tytoniowych wyniosły 27,5% (wobec

28,1% rok wcześniej). Większy udział w dochodach z podatku akcyzowego (46,0%) miały tylko paliwa silnikowe. Dochody z akcyzy ogółem w 2017 r. były o 4,5% większe niż rok wcześniej, a dochody z akcyzy na wyroby tytoniowe o 1,6% większe.

W 2017 r. sytuacja ekonomiczno-finansowa przemysłu tytoniowego uległa znaczącej poprawie w porównaniu z rokiem poprzednim, który również był bardzo korzystny dla branży. Utrzymana została wysoka dynamika wzrostu wartości produkcji sprzedanej, zatrudnienia i wydajności pracy, przy niewielkim ograniczeniu inwestycji i zbliżonym do roku poprzedniego poziomie zadłużenia.

Zysk netto zakładów przemysłu tytoniowego wyniósł w 2017 r. 436,2 mln zł i był o 35,6% wyższy niż przed rokiem. Przychody ze sprzedaży zwiększyły się o 10,1%, do 13,7 mld zł, natomiast uzyskiwane ze sprzedaży samych produktów tytoniowych wzrosły o 16%, do 9,4 mld zł. Wartość produkcji sprzedanej liczonej w cenach bazowych wzrosła o 31,4%, do 7,1 mld zł, a udział branży tytoniowej w wartości produkcji całego przemysłu rolnospożywczego zwiększył się o 0,56 pkt. proc., do 3,3%.

W 2017 r. przeciętny poziom cen wyrobów tytoniowych był o 2,8% wyższy niż w 2016 r., przy wzroście przeciętnego poziomu cen towarów i usług konsumpcyjnych o 2,0%. Ceny papierosów wzrosły średnio o 2,8%, cygar o 2,9%, a pozostałych wyrobów tytoniowych o 6,3%.

Według szacunków GUS spożycie papierosów w 2016 r. wyniosło 1891 sztuk/mieszkańca i było o 29,0% wyższe niż w 2015 r. Według szacunków IERiGŻ-PIB spożycie papierosów maleje. W 2016 r. bilansowa konsumpcja papierosów (bez uwzględnienia strat i zapasów) wyniosła 1400 sztuk/mieszkańca i była o ok. 4,5% mniejsza niż w 2015 r.

SUMMARY

In the last two decades, the market of tobacco and tobacco products in Poland has been subject to intense transformations. The greatest impact on it was that of the integration with the European Union, privatisation of tobacco companies and construction of factories of global tobacco concerns, increased wealth of the society along with the national economic development and lifestyle changes. The common agricultural policy reform has also had a significant impact on the raw tobacco market, by leading to the liquidation of direct support for the tobacco production, high burdening of tobacco and tobacco products with excise tax and taking educational measures to discourage people from smoking.

The labour intensity and high costs of tobacco growing, in particular costs of labour, make the tobacco production in Europe less competitive when compared to the developing countries having high low-cost labour resources and favourable climate conditions.

In 2017 in Poland, the cultivation area increased by 8%, to 12.9 thousand ha. The yields, when compared to the record-breaking 2016, declined by 4%. As a result, the tobacco harvest increased by 4%, to 32.5 thousand tonnes.

Tobacco processing in Poland is heavily dependent on the raw material import and is geared towards the export of tobacco products. The import of unprocessed tobacco over the last ten years has increased almost twice, to 111.0 thousand tonnes in 2017.

In the 2016/17 season, the domestic tobacco consumption increased to 126 thousand tonnes, from 113 thousand tonnes, on average, in the previous five seasons. The production of cigarettes increased by 16.4%, to the record-breaking level of 204 billion cigarettes, and the production of smoking tobacco decreased by 9%, to 23 thousand tonnes.

The domestic cigarette consumption shows a downward trend. In 2016, the consumption was 54 billion cigarettes. The production of cigarettes in 2016 was nearly four times higher than the domestic consumption.

The downward trend in the cigarette consumption is mainly due to the price rise caused primarily by high excise tax, as well as the trend towards non-smoking, strongly promoted in recent years and the introduction of restrictive smoking bans in public places. At the same time, the interest in substitutes: e-cigarettes and novel tobacco products, is growing.

The export of tobacco products plays an important role in the foreign trade balance of Poland. In 2016, the export value of tobacco products accounted for nearly 11% of the export value of agri-food products (when compared to 8% in 2016). The higher share was recorded only in trade in meat and meat products (21%). The share of tobacco and cigarettes in the import value was 4% and remained unchanged.

In 2017, the export value of the tobacco industry amounted to EUR 3.0 billion and was by 45% higher than in 2016 and while the import value increased by 3% to EUR 0.7 billion. The positive foreign trade balance of the tobacco industry increased by 68%, to EUR 2.2 billion. This resulted from the negative balance of trade in raw tobacco amounting to EUR 0.47 billion and the positive balance of trade in tobacco products amounting to EUR 2.7 billion.

The tobacco industry is crucial for the state budget because of the large share of indirect taxes on tobacco products in general budgetary receipts.

In 2017, the state budget received revenues from excise tax in the amount of PLN 68.8 billion, including excise tax on tobacco products and tobacco of PLN 18.8 billion. In the structure of revenues

from excise tax, revenues from tobacco products amounted to 27.5% (when compared 28.1% the year before). The higher share of revenues from excise tax (46.0%) was only that of motor fuels. Total revenues from excise tax in 2017 were by 4.5% higher than the year before and revenues from excise tax on tobacco products were by 1.6% higher.

In 2017 the economic and financial situation of the tobacco industry significantly improved when compared to the previous year, which was also very profitable for the industry. The high growth rate of the sold production, employment and labour productivity has been maintained, with small limiting of investments and the debt level close to that of the previous year.

The net profit of the tobacco industry amounted to PLN 436.2 million in 2017 and was by 35.6% higher than the year before. Sales revenues rose by 10.1%, to PLN 13.7 billion, while tobacco products sales revenues rose by 16%, to PLN 9.4 billion. The value of production marketed in basic prices increased by 31.4%, to PLN 7.1 billion, and the share of the tobacco industry in the production value of the whole agri-food industry increased by 0.56% to 3.3%.

In 2017, the average price level of tobacco products was by 2.8% higher than in 2016, with the average rise in the level of consumer goods and services prices by 2.0%. The prices of cigarettes rose, on average, by 2.8%, of cigars by 2.9% and of other tobacco products by 6.3%.

According to the CSO estimates, the consumption of cigarettes in 2016 was 1,891 *per capita* and was by 29.0% higher than in 2015. According to the IAFE-NRI estimates, the consumption of cigarettes is decreasing. In 2016, the consumption of cigarettes (excluding losses and stocks) amounted to 1,400 *per capita* and was by about 4.5% lower than in 2015.

W serii Analizy Rynekowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (48) • wrzesień 2018,
2. Rynek mleka (55) • wrzesień 2018,
3. Rynek pasz (40) • wrzesień 2018,
4. Rynek drobiu i jaj (54) • październik 2018,
5. Rynek zbóż (55) • październik 2018,
6. Rynek ryb (29) • październik 2018,
7. Rynek mięsa (55) • październik 2018,
8. Rynek rzepaku (54) • październik 2018,
9. Rynek ziemniaka (45) • listopad 2018,
10. Rynek wyrobów alkoholowych (6) • listopad 2018,
11. Popyt na żywność (19) • listopad 2018,
12. Rynek owoców i warzyw (53) • grudzień 2018,
13. Rynek cukru (46) • kwiecień 2019.

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata realizowana przez Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB.

Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie – Barbara Walkiewicz, tel.: 22 50 54 685 lub faks: 22 50 54 757 w godz. 8⁰⁰–16⁰⁰.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4), pokój numer 3.

Prenumerata roczna wersji papierowej lub elektronicznej 1 egz. w 2018 r. (1 numer) wynosi 21 zł.

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przesyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433
W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wiernie odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (1 zeszyt) w 2018 roku wynosi 21 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-47-57 e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>